

Motion till riksdagen

1989/90:A749

av Sonja Rembo m.fl. (m)

Lagen om styrelserepresentation för de privatanställda

Lagen om styrelserepresentation jämte medbestämmandelagen ger de anställdas representanter en omfattande insyn i företagets angelägenheter och långtgående möjligheter att få sina synpunkter beaktade i samband med såväl företagsledningsfrågor som frågor som rör den dagliga verksamheten. Härigenom kan de anställdas kunskaper och erfarenheter bidra till företagets utveckling, vilket i det övervägande antalet fall torde vara till fördel för såväl de anställda som företaget.

Det innebär emellertid också att de anställdas representanter har ett ansvar för att sekretesskravet efterlevs. Samarbete mellan parter måste alltid bygga på ett ömsesidigt förtroende.

Den socialdemokratiska politiken innebär ständigt utvidgade rättigheter för de anställdas organisationer. De fackliga organisationerna är starkt centraliserade. Genom lagstiftningen har de fått möjligheter att sammanställa information som ger dem en unik position ifråga om kännedom om samtliga företags interna angelägenheter, vilket också skett i ett känt fall.

Detta kan beklagas och hänföras till ett unikt fall av dåligt omdöme. Man kan dock inte bortse från att lagarna ger de fackliga organisationerna en möjlighet att insamla och sammanställa information av en omfattning som inte ens statsmakterna har tillgång till. Detta måste betraktas som djupt bekymmersamt från såväl marknadsekonomisk som demokratisk synpunkt.

Det går inte att bortse från det motsatsförhållande som råder mellan å ena sidan de fackliga organisationernas strävan att medverka i beslutsfattande på alla nivåer och i alla sammanhang inom företagen och å andra sidan nödvändigheten av att organisationerna agerar som representanter för de anställda, även i situationer då de anställdas intressen kan vara i konflikt med ägar- och företagsledningsrollen. Denna konflikt blir alltmer uttalad allteftersom de fackliga organisationerna via löntagarfonder och AP-fonder kommer att utöva ett mer direkt ägarinflytande i företagen och på kapitalmarknaden. De fackliga organisationernas legitimitet kan komma att ifrågasättas.

Detta illustrerar än en gång nödvändigheten av att den arbetsmarknadsrättsliga lagstiftningen blir föremål för en utredning, vilket vi har föreslagit i motionen En reformerad arbetsrättslig lagstiftning.

Den förändring av lagarna om styrelserepresentation som riksdagen antog hösten 1987 innebar bland annat att antalet personalföreträdare i styrelsen

för företag med minst 1000 anställda utökades till tre ledamöter och tre suppleanter.

Mot. 1989/90
A749

Likaså fick arbetstagarrepresentant rätt att närvara och delta också i beredningsorgan, om det gäller ett ärende som senare skall avgöras av styrelsen. Någon ovillkorlig rätt till sådan medverkan bör inte föreligga med hänsyn till sekretesskraven.

En förutsättning för att de fackliga organisationerna skall vara representativa är att de har en stark förankring bland de anställda på det berörda företaget. Detta kan knappast anses vara fallet om mindre än hälften av de anställda är organiserade. Representativitetsregeln bör ändras i enlighet härmed.

Härav följer också att arbetstagarrepresentant ovillkorligen skall utses bland de anställda i företaget, eller, ifråga om moderbolag, inom koncernen.

Avvägningen mellan de anställdas intressen och arbetsgivarens är särskilt känslig i företag vars verksamhet är av religiös, vetenskaplig, konstnärlig eller annan ideell natur eller som kooperativ, fackligt, politiskt eller annat opinionsbildande ändamål. Beredning eller beslut i ärenden som rör verksamhetens mål och inriktning i sådana företag måste i likhet med vad som är fallet i MBL undantas från lagens regler.

I enlighet med vad vi har anfört i annat sammanhang bör frågan om ideella skadestånd i den arbetsrättsliga lagstiftningen och avtal bli föremål för kartläggning och utvärdering. Vi anser det särskilt olyckligt att i lagen om styrelserrepresentation införts vittgående skadeståndsregler innan en sådan utvärdering kommit till stånd. Lagens syfte att medverka till ett förtroendefullt samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare motverkas av skadeståndsreglerna. Dessa bör därför avföras ur lagen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lagen om styrelserrepresentation för de privatanställda,
2. att riksdagen beslutar att upphäva 13 § 1 stycket lagen om styrelserrepresentation för de privatanställda, beträffande deltagande i beredningsorgan,
3. att riksdagen beslutar att ändra 6 § 1 stycket lagen om styrelserrepresentation för de privatanställda så att beslut om inrättande av styrelserrepresentation för de anställda endast kan fattas av lokal arbetstagarorganisation eller lokala arbetstagarorganisationer som företräder minst hälften av de anställda samt att motsvarande ändring införs i 2 stycket,
4. att riksdagen beslutar att ändra 9 § 1 stycket lagen om styrelserrepresentation för de privatanställda så att arbetstagarrepresentanterna skall utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen,
5. att riksdagen beslutar att 14 § 2 stycket lagen om styrelserrepresentation för de privatanställda skall ha följande lydelse:

Om ett företags verksamhet är av sådan natur eller har sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, får arbetstagarrepresentanterna inte delta i behandlingen av en fråga som gäller verksamhetens mål och inriktning.

Mot. 1989/90
A749

6. att riksdagen beslutar att upphäva 15 § lagen om styrelserepresentation för de privatanställda med hänvisning till vad i motionen anförts angående skadestånd.

Stockholm den 25 januari 1990

Sonja Rembo (m)

Anders G Högmark (m)

Erik Holmkvist (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Mona Saint Cyr (m)

Ulf Melin (m)

Lars Ahlström (m)

